

**К.ТЫНЫСТАНОВ АТЫНДАГЫ ЫСЫК-КӨЛ
МАМЛКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИНИН**

Колледжи

**Койлубаева А.К., Курманалиева Ч.А.,
Мусаева А.А.**

**Курстук иш жазган студенттерге
усулдук көрсөтмө**

Каракол, 2019

УДК: 378
ББК: 74.58
К 93

ЫМУнун Окуу-методикалык бирикмеси
(26.02.2019 № 6 токтому), тарабынан басмага
сунуш кылынды

Редактор: филолог. илим. доктору Осмонова Ж.

Койлубаева А.К., Курманалиева Ч.А., Мусаева А.А.

Курстук иш жазган студенттерге усулдук көрсөтмөлөр./ Тщз.
А.К.Койлубаева, Ч.А.Курманалиева, А.А.Мусаева. Ысык-Көл мамл. ун-ти.
Каракол, 2019. -28 б.

ISBN 978-9967-474-40-6

Аталган эмгек колледжде окуган студенттерге арналат. Мында
курстук ишти аткаруунун максат, милдеттери, структурасы жана жалпы
жоболору берилип, курстук иштин темалары сунуш кылынды.

К 4309000000-19
ISBN 978-9967-474-40-6

УДК: 378
ББК: 74.58
© Койлубаева А.К., Курманалиева Ч.А.,
Мусаева А.А., 2019.
@ ЫМУ, 2019.

Кириш сөз

Курстук иш жаздыруу-студенттердин өз адистиги боюнча жогорку окуу жайда окуган мезгилдеги алган билимдин, билгичтиктерин жана көндүмдөрүн текшерип-баалоонун бир формасы. Ал окуу планына ылайык милдеттүү түрдө жазылат. Курстук иштин темасы аткаруучу жана жетекчи тарабынан макулдашуу, келишүү аркылуу тандалып алынат. (Теманын актуалдуулугу, адистикке дал келиши, тематикасы ж.б. маселелерге толугу менен илимий жетекчи жооптуу). Кыргыз тили жана анын методикасы боюнча курстук иш жазган студент курстук иш жазуудан мурда программада көрсөтүлгөн окуу адабияттарынан, окулган лекциядан, өзүнүн иш-практикасынан. илимий көз карашынан калыпташкан айрым учурларынан пайдаланып, аны калыптандырып, андан кийин гана ишке өтүшү мүмкүн.

Курстук иш аткаруу бир нече максаттарды көздөйт:

1. Студенттердин теориялык билимдерин тереңдетүү менен алган теориялык билимин мектепте практика жүзүндө ишке ашыруу;
2. Студенттердин алып жаткан адистиги боюнча билим деңгээлин баалоо;
3. Жазуу кебинин өнүгүү, жазуу стилинин калыптануу абалын аныктоо;
4. Илимий-педагогикалык изилдөө иштерин жүргүзүүгө даярдыгын, мүмкүнчүлүгүн тактоо;
5. Орфографиялык сабаттуулугун, стилистикалык көндүмдөрүн өркүндөтүү, текшерүү ж.б.

Бул багыттагы иштин жазылышы жана корголушу аркылуу студенттин белгилүү адистик боюнча алган билимдеринин жыйынтыгы гана бааланбастан, ага ишти андан-ары улантуу, б.а. теманы кеңейтип, дипломдук иш, кандидаттык иш жаздыруу сыяктуу маанилүү маселелер да чечилет.

Курстук иш студенттин илимий жетекчинин кеңеши, багыт берүүсү менен иштелген алгачкы илимий-изилдөө иши болуп саналат. Ошондуктан мындай иштердеги изилдөөнүн темасы, объектиси, предмети жана максаты, структурасы, методикалык негизи алдын-ала аныкталган болууга тийиш. Бул иштер илимий жетекчинин түздөн-түз катышуусу менен ишке ашырылат. Жетекчилик кылуу кафедранын тажрыйбалуу мүчөлөрүнө окумуштуулук даражалары, илимий наамдары бар окутуучуларына тапшырылат. Иш студент тарабынан жетекчинин кеңеш-сунушуна таянуу менен, өз алдынча иштелет.

Курстук ишти аткаруунун жалпы структурасы

Курстук иш жогорку окуу жайда окуган студенттин алгачкы илимий-изилдөө эмгеги болуп, анын эртеңки адистик боюнча дарамет- даярдыгын тастыктап, илимий-педагогикалык ишмердүүлүккө даярдык деңгээлин айкындоочу негизги көрсөткүч, экинчи жагынан, окуу жайынын белгилүү бир адистерди даярдоо сапатын айгинелөөчү факт-материал катары кызмат кылуусу, студенттердин алган билимин сыноонун мындай формасы ондогон жылдар бою колдонулуп, практикалык далай сыноолордон өткөн алгылыктуу иш-аракеттерден болушу мындай ишке олуттуу мамиле жасап, бир катар пландуу иш-аракеттерди аткарууну талап кылат. Ошондуктан курстук ишти аткаруунун жалпы түзүлүшүн өзүнчө сөз кылып, ар бир аткарылуучу ишке кыскача болсо да токтолууну зарыл деп таптык.

Иштин ырааттуулугун аныктоо максатында биз аны бир нече бөлүмдөргө шарттуу түрдө бөлүп карадык.

1. Алгылыктуу аткарылуучу иштер.

1). Кыргыз тилин, аны окутуунун (билим берүүчү бардык мекемелерде. анын окуу орус тилдерде жүргүзүлгөн) азыркы абалын, проблемаларын аныктоо, ага ылайык курстук иштин темасын жана актуалдуулугун илимий негиздөө. (Бул иштер курстук иштердин жетекчилери тарабынан иштелип, сунуш кылынган темалар колледждин кеңешмесинде талкууланып бекитилет)

2). Иштин жумушчу планын түзүү, изилдөөнүн объектиси, предметтин негизги максаттарын аныктоо. (Бул иштер студент курстук иштин темасын жетекчи менен бирдикте аныктап. макулдашылгандан кийин, жетекчинин түздөн-түз кеңеши жана жардамы менен ишке ашырылат).

Курстук ишти жазуу (аткаруу)

1) Темага тиешелүү материалдарды жыйноо жана үйрөнүү. Бул иш аткаруучу тарабынан эки багытта жүргүзүлөт: а) теманын илимий-методикалык жактан иликтениш абалы, башкача айтканда, теманын теориялык планда изилденишин, методикалык жактан иштелишин аныктоо; б) практикалык абалы жана проблемалары, башкача айтканда, теманын окуу программада берилишин, окуу китебинде чагылдырылышын жана практик мугалимдердин тажрыйбаларын, проблемаларын тактоо.

2) Мектеп программасында бул тема кандайча каралган.

3) Азыркы илимдин өнүгүшүндө бул суроо боюнча кандай көз караштар жашап жатканын билүү.

4) План боюнча берилген теманы ырааттуу түрдө толук жазууга аракет кылуу.

5) Ушул тема боюнча окуучуларды окутуу максатка ылайыктуубу, же жокпу деген жыйынтык чыгаруу.

- 6) Иштин жүрүшүнө ылайык планга гипотезага өзгөртүү киргизүү.
- 7) Чыгарган жыйынтыктарды текшерүү, жалпы жыйынтыктоо.
- 8) Ишти толугу менен жетекчинин окуп чыгышы. Айтылган сын-пикирлер, сунуштар боюнча оңдоолорду киргизүү.
- 9) Курстук иш бүткөндөн кийин жетекчисине тапшырылат жана кафедрада түзүлгөн атайын комиссиянын алдында студент ишин жактайт.

Курстук ишти жыйынтыктоо

- 1) Илимий жетекчинин сын-пикирине жараша оңдоо, толуктоо киргизүү. иштин орфографиялык, пунктуациялык, стилдик ж.б. кеткен кемчилик-каталарын оңдоо. Терүүгө берилет.
- 2) Эгерде курстук иште кошумча каражаттарды (таблица, схема, карточка, аудио-видео материалдар ж.б.) пайдалануу каралса, аларды даярдоо, көрсөтүүгө ылайыктоо.
- 3) Терилген ишти кайрадан этияттык менен окуп чыгуу, каталарын оңдоо.

Курстук иштин натыйжасын баалоо

- 1) Курстук ишке студент этияттык менен мамиле жасап, илимий темага өз салымын кошуу;
- 2) Курстук ишти бүтүргөндөн кийин студент ишти жетекчисине берүү.

II. Курстук иштин структуралык бөлүмдөрүн аткарууга коюлуучу талаптар

Курстук иштен тартып монографиялык эмгектерге чейин белгилүү бир структуралык түзүлүштө ишке ашырылат. башкача айтканда, бир нече бөлүмдөрдөн түзүлөт. иштеги бөлүмдөрдүн саны канча болбосун. алардын бардыгы тематикалык жактан бир бүтүндүккө биригип, бир максатты, иште көтөрүлгөн теманы ачып берүүгө багытталат. Адатта, мындай иштер киришүү, корутундудан, негизги бөлүмдөрдөн жана пайдаланылган адабияттардын тизмесинен турат. Иштин ар бир бөлүмү (киришүү, главалар, корутунду ж.б.) өзүнчө кызмат аткарып, өзүнчө мааниге ээ болуп турат. Ар бир бөлүмгө кыскача түшүнүк берип, жана аларда берилүүчү маалыматтар тууралуу токтололу.

Киришүү

Бул бөлүм киришүү, кириш сөз, кириш сөз ордуна, баш сөз, алгы сөз. бет ачар ж.б. аталыштарда берилип жүргөнү менен жалпы иштеги орду, милдети жана максаты бар. Киришүү бөлүмү өзүнүн аты айтып тургандай иштин темасы, объектиси, предмети, максаты-милдети. аткарылышы, божомолу ж.б. иш боюнча зарыл маалымат түшүнүктөрдү берүүчү бөлүм. Ошондуктан курстук иштин бул бөлүмүндө төмөнкүлөр боюнча маалыматтар берилиши керек:

- 1) теманын тандалышы;
- 2) теманын актуалдуулугу
- 3) изилдөөнүн объектиси, предмети, максаты жана милдети;
- 4) изилдөөдөн алынуучу божомол (гипотеза)
- 5) изилдөөнүн методологиялык негизи;
- 6) изилдөөчүнүн жаңылыгы жана практикалык мааниси
- 7) иштин структурасы жөнүндө маалымат;
- 8) бөлүмдөрдө каралган маселелер тууралуу кыскача маалымат
- 9) иштин тыянагынын мазмуну.

1) Курстук иштин негизги бөлүгү.

Иш бир нече бөлүмдөрдөн, главалардан турушу мүмкүн.

Бирок курстук иш методикалык маселеге арналып жаткандыктан, 1-главада төмөнкү маселелер боюнча кыскача (тезис түрүндө болсо да) маалыматтар берилиши зарыл;

- теманын илимий -теориялык (лингвистикалык, адабият таануу, адабий сын) жактан иликтениши;

- окуу программасында, окуу китептеринде берилиш тарыхы;

- теманын методикалык жактан изилдениш абалы жана проблемалары;

- теманы окутуунун (мектепте, жогорку окуу жайында ж.б.) реалдуу абалы, ийгиликтери, муктаждыктары. Бул маселелерге токтолуу менен студент теманын үстүндө үзүрлүү, тереңирээк иштеши үчүн шарт түзөт. Б.а. теманын теориялык жана методикалык жактан иштелиш деңгээлин, ийгиликтерин, проблемаларын терең талдап, ал боюнча жекече ой жүгүртүүгө, пикир алууга өбөлгө түзөт. Жогорку маалыматтардан кийин студент "ичте иликтенип жаткан теманы кандай кылып окутканда сабак өз максатына жетет" деген маселени тегерегинде ойлонуп, өзү алгылыктуу, ийкемдүү деп тапкан методиканын негизинде иштейт. Мында конкреттүү теманы окутуу боюнча конкреттүү жана предметтүү ой-сунуштар айтылат.

2. Иштин корутунду бөлүмү.

Ар бир жазылган курстук иш боюнча иштин аягында милдеттүү түрдө корутунду чыгарылышы керек. Жалпы иште жүргүзүлгөн изилдөө иштери боюнча студенттин ой-корутундусу, тыянагы, автордун маселени чечүүдө жаңылыгы, илимий-практикалык сунуштары, тезис түрүндө же, санак түрүндө конкреттүү, так, кыска жана түшүнүктүү берилиши зарыл деп тапса, иштин ушул корутунду бөлүмүндө аталган маселе боюнча кийинки иликтөө жумуштары же көңүл буруучу маселелер боюнча маалымат-багыт бере алат.

3. Пайдаланган адабияттарды берүү.

Курстук иште колдонулган адабияттардын тизмеси милдеттүү түрдө көрсөтүлүш керек. Ал эми адабияттардын тизмеси сөзсүз алфавиттик

(хронологиялык, тематикалык эмес) тартипте гана берилиш керек. Алфавиттеги тартип сөздөгү 1- 2-3 - тамгага чейин сакталышы кажет.

М: 1. С.Давлетов, С.Кудайбергенов. Азыркы кыргыз тили, морфология. -Ф., 1980.

2. Дыйканов К. Кыргыз тилиндеги үндүүлөр. -Фрунзе, 1959.

3. Иманов А. Кыргыз тилинин синтаксиси. -Бишкек. УИА, 1995.

Адабияттарды алфавит тартибиндеги келтирүүдө автордун фамилиясы (аты-жөнү эмес) негиз болууга тийиш. Демек маалымат төмөнкүдөй тартипте берилет: фамилиясы толук, аты-жөнү кыскартылып, эмгектин аталышы, жарык көргөн шаары, басмасы чыккан жылы. Мисалы, Койлубаева А. К. азыркы кыргыз адабий тилиндеги каратма сөздөрдүн грамматикалык табияты. -Каракол 1997. Эгерде эмгектин авторлору бир нече адамдан турса, алар китептин өзүндө берилген тартипте жазылат.

Мисалы, С.Давлетов. С.Кудайбергенов азыркы кыргыз тили, морфология. -Ф., 1980. эмгектин конкреттүү автору жок болуп, ал мыйзам программа ж.б. болсо, анда ал документтин аталышынын биринчи сөзү негиз болуп, жалпы тизмеде же тиешелүү бөлүмдөрдө алфавит тартибине ылайык жазылат. Пайдаланылган булак (эмгек) басма сөз болсо, алар адабияттардын тизмесинде төмөнкүдөй берилет. Жалпы алфавиттик тартипке ылайык, журнал болсо, биринчи аталышы, чыккан жылы жана саны берилет. Мисалы, Алатоо, 1989, №1. Газета болсо, аталышы. материалга тиешелүү реквизиттер бет, барагына чейин көрсөтүлөт. Мисалы, Кыргыз республикасынын БМА (Борбордук мамлекеттик архив). Ф. И.-75. ОП 1.д.51,1-барак.

Фонду болсо жогоркудай эле анын аталышы жана тиешелүү белгилери толук көрсөтүлөт. мисалы, УИА (Улуттук илимдер академиясы, кол жазмалар фонду, №172 кол жазма, 3-7-б).

3. Курстук иште цитата жана шилтеме берүү.

Курстук иш студенттин өз алдынча эмгектенип, таман акы, маңдай тери менен тапкан эң алгачкы көлөмдүү, белгилүү бир проблеманы, теманы ачууга аракетте жасалган туңгуч эмгеги болгондуктан, анда цитаталардын келтирилиши зарыл. Цитата курстук иш жазып жаткан студенттин маанилүү булагы, каражаты жана негизги таянычы. Ошондуктан ар бир студент цитата келтирүүнүн маанисин, барк-баасын жана зарыл учурларын таасын билүүгө тийиш.

Курстук иштеги цитата төмөнкү маселелерди чечүүгө кызмат кылат:

- изилдөөнүн методологиялык негизин жана концепциясын аныктоого;
- жалпы билим берүүгө, анын ичинде кыргыз тилин, кыргыз адабиятын окутууга коюлуп жаткан соңку талаптарды тактоого;
- иштин илимий-методологиялык негизин, багытын аныктоого;
- теманын изилдениш абалын, актуалдуулугун проблемаларын ачып көрсөтүүгө;

- аткаруучунун илимий-божомолун, гипотезасын түзүүгө;
- идеяны, ойду бекемдөөгө;
- тыянактардын, корутундулардын тууралыгын бекемдөөгө ж.б.

Орус тилинен алынган цитаталар мүмкүн болушунча кыргыз тилине которулуп берилиши керек.

Эгерде цитата которууга татаал болсо, же которууда мазмунун бузуп алуу коркунучу болсо, которбостон, түп нускада берүүгө болот. Ал эми англис же башка чет тилдерден алынган цитаталар милдеттүү түрдө которулушу керек. Андай мүмкүнчүлүк жок болсо, анда кашаанын ичине сөзмө-сөз котормосун же жалпы мазмунун кыргызча берүү талабы коюлат.

Курстук иште цитаталарды берүүдө кыргыз тилиндеги төл жана бөтөн сөздөрдү жазуунун эрежелери бек сакталууга тийиш. Цитата алынган булак тууралуу маалымат берүү зарыл. Шилтеме берүүнүн бир нече жолдору бар. Алардын негизгилери төмөнкүлөр: биринчи ар бир баракта (бетте) келтирилген цитата үчүн барактын аягында шилтеме берүү. Алынган цитаталардан кийин "1" белгиси коюлуп, шилтеме барактын аягында берилет. Эгерде ар бир бетте бир нече цитата берилсе, алар "1", "2", "3" ж.б. сандар менен берилет. Бул сандар берилген цитатанын же ал катышкан сүйлөмдөрдүн аягында, саптан бир аз жогорулатып коюлат. Мисалы, ыйык китепте: "Адегенде сөз болгон, Сөз кудайда болгон, Сөз кудай болгон", -деп жазылган.

Мында 1 деген сан "болгон" деген сөздөн кийин коюлат. Ал эми цитата алынган китеп жөнүндөгү маалымат (шилтеме) беттин (барактын) аягында, келтирилген тартипте берилет. Шилтемеде берилген автордун фамилиясы толук, аты-жөнү кыскартылып жазылып, аягына чекит белгиси коюлат.

Андан кийин эмгектин аталышы толук келтирилип аягына чекит жана сызыкча белгиси жазылат. Эмгек жарык көргөн шаардын аты кыскартылып, баш тамгасы гана жазылат. Баш тамгадан соң чекит жана кош чекит коюлат. Андан соң чыккан басманын аталышы баш тамга менен башталып, тырмакчага алынбастан жазылат. Эмгектин чыккан жылы сан менен берилет. Шилтеменин эң аягында эмгектен цитата алынган бети көрсөтүлөт. Мисалы, Саматов К. Кыргыз тилиндеги өң-түс сөздөрүнүн лексика-семантикалык жана стилистикалык мүнөздөмөлөрү. -Б.: Бийиктик, 2003-15-б.

Мындай тартипте цитата берүүдө ар бир беттеги цитата өзүнчө "1" деген сандан башталып, өзүнчө саналып, шилтеме ар бир беттин аягында толук берилиши зарыл. (Шилтемедеги материалдарды кийинки бетке ташууга жол берилбейт).

Экинчи, жалпы курстук иш үчүн бирдиктүү шилтеме берүү. Бул үчүн студент адегенде адабияттардын тизмесин тактап, аларды алфавиттик тартипке келтирип алууга тийиш. Андан соң цитата алынган беттерде, цитатадан кийин кашаанын ичине эмгектин автордун фамилиясы,

китептин чыккан жылы жана цитата алынган бетин көрсөтөт. Мисалы, цитата

А.Имановдун "Кыргыз тилинин синтаксиси" деген, 1995-жылы жарык көргөн китебинин 218- бетинен алынды дейли. Анда алынган цитатадан кийин (А.Иманов, 1995, 218) маалымат жазылат.

Үчүнү, иштин ар бир главасы боюнча шилтеме берүү. Мында студент ар бир главанын башынан тартып, аягына чейин берилген цитаталарды "1", "2", "3" ж.б. деп, бирден тартып канча болсо, ошончо катар номерлер менен белгилейт.

Төртүнчү, мында да иш боюнча бирдиктүү шилтеме берүү ыкмасы сакталат. Бирок бул жол төмөнкүлөрү менен айырмаланып турат. Иште колдонулган бардык адабияттар толугу менен алфавит тартибине салынып, катар номерлер коюлуп чыгат.

Курстук ишке тиркеме берүү.

Жогорку көрсөтүлгөн талаптардын бардыгы аткарылып, курстук иш өзүнчө аяктаган иликтөө катары дээрлик бүткөрүлгөндөн кийин, айрым учурларда иштеги иликтөө боюнча кошумча маалымат берилиши мүмкүн.

Курстук иштеги тиркеме материалдар төмөнкүдөй милдеттерди аткарат:

- негизги бөлүмдөрдөгү материалдарга кошумча маалымат берүү;
- иштеги ой-сунуштарды иллюстрациялоо;
- иштин жергиликтүүлүгүн, көрсөтмөлүүлүгүн арттыруу;
- курстук иште жазылгандардан сырткары дагы кандай маалымат-материалдар бар экендигин көрсөтүү ж.б.

Акырында мазмуну берилип, курстук иш толук жыйынтыкталат.

III. Курстук ишти коргоого даярдоо жана коргоо.

1. Курстук иштин жабдылышы

Курстук текстти компьютерде 14-шрифт менен бир бетте 28, 29 сап болуп терилет. Бир саптагы белгилердин жалпы саны алтымыштын тегерегинде болот.

Текстти жазууда беттин сол жагына 30 мм, оң жагына 15 мм, жогору жагына 25 мм төмөн жагынан 25 мм калтырылат.

2. Курстук ишти коргоонун даярдалынышы.

Курстук иш ага коюлган талаптарга ылайык иштелип, жетекчинин уруксаты менен терилип, титулдук барагы жазылып, түптөлүп бүткөндөн кийин жетекчиге берет.

3. Курстук ишти коргоонун тартиби.

Курстук ишти коргоо процесси төмөнкүдөй тартипте жүргүзүлөт:

1. Курстук иштин кыскача мазмунун жана ой-тыянактары менен тааныштырган студенттин сөзү;

2. Коргоо ишине катышып жаткан комиссия мүчөлөрүнүн берген суроолоруна студенттин айткан жообу;

3. Жетекчинин сөзү;

4. Чыгып сүйлөгөндөрдүн сын-пикирлерине карата студенттин корутунду сөзү;

Курстук иштин мазмуну, негизги тыянак-корутундулары жана сунуштары боюнча студенттин билдирүүсүнө 15 мүнөттөн ашпаган убакыт берилет. Билдирүү кыска, так, түшүнүктүү, айкын, жеткиликтүү жана тыянактуу болушу зарыл.

1. Курстук ишти баалоо.

Курстук ишти баалоого жетекчи жана кафедра башчысы гана катышат. Курстук ишти баалоодогу негизги критерийлер аны жаздыруудагы максат-милдетине, иштин мазмунуна, жабдылышына, студенттин сүйлөгөн сөзүнө, суроолорго берген жообуна байланыштуу болот. Эң мыкты деп бааланган курстук ишти жетекчи жана кафедра башчысы студенттин теманы кеңейтип, дипломдук иш жазуусун сунуш кылат.

Курстук иш үчүн сунуш кылынган болжолдуу темалар:

Кыргыз тилин окутуунун методикасы боюнча курстук иштердин темалары

1. Башталгыч класстарда грамматиканы окутуунун методикасы - кыргыз тилин окутуунун методикасынын негизги бөлүмү катарында.
2. Грамматиканы окутуунун методикасы илимий дисциплина катарында.
3. Кыргыз тили - башталгыч класстагы окуу предмети катарында. Кыргыз тилин башталгыч класстарда окутууда окутуунун усулдарын тандоо.
4. Мугалимдин сабакка даярдануусу.
5. Грамматика сабагындагы мугалимдин иш аракети.
6. Пландаштыруу. Мамлекеттик стандарттан сабактын максаттарына карай.
7. Грамматиканы инсанга багыттап окутуунун методдору жана ыкмалары.
8. Грамматикалык көнүгүүлөр жана аларды жүргүзүүнүн жолдору. Окутуудагы үй тапшырмалары.
9. Башталгыч класстардын окуучуларын туура жазууга үйрөтүүнүн методикасы.
10. Кыргыз орфографиясынын эрежелери.
11. Орфографиялык көнүгүүлөр жана аларды жүргүзүүнүн жолдору.

12. Орфография боюнча жазуу иштеринин түрлөрү.
13. Башталгыч класстардын окуучуларынын орфографиялык каталары жана аларды жоюунун жолдору.
14. Окуучулардын дептерлери менен иштөө, аларды текшерүүнүн ыкмалары
15. Башталгыч класстарда пунктуацияны үйрөтүүнүн жолдору.
16. Башталгыч класстарда грамматиканы жана орфографияны окутууда сабактын активдүү формаларын пайдалануу.

Адабияттар:

1. Активные формы и методы обучения [Текст] /Сост. проф. Э.Мамбетакунов.- Бишкек: 2007.- 45с.
2. Акунова. А.Р., Чокошева Б.С. Кыргыз тили. [Текст] /2-3-класс үчүн окуу китеби. –Б., 2013.
Башталгыч мектептеги формативдик баалоо. Мугалимдер үчүн практикалык колдонмо/Түзүүчүлөр: О.И.Дудкина, А.А.Буркитова, Р.Х.Шакиров. –Б.: “Билим”, 2012.- 89 б. Башталгыч класстардын программасы. –Бишкек, 2011.
3. Азыркы сабакты даярдап өткөрүүнүн технологиясы. [Текст] И.Б.Бекбоев, А.Алимбеков. –Бишкек, 2012.
4. Бекбоев И.Б. Инсанга багыттап окутуу технологиясынын теориялык жана практикалык маселелери [Текст] И.Б.Бекбоев 3- басылышы. -Бишкек: Бийиктик 2011- 383-б.
5. Бердибаев Э., Рысбекова Б., Сартбаев К. Башталгыч класстарда кыргыз тилин окутуунун методикасы. “Мектеп”, 1969.
6. Давлетов, С. Байланыштуу речь [Текст] мугалимдер үчүн методикалык колдонмо С.Давлетов. - Бишкек. 1999-67 б.
7. Дыйканов К. Кыргыз тилинин көрсөтмө куралдары. -Алматы, 1990.
8. Зимняя И. А. Педагогикалык психология. ЖОЖдун студенттери үчүн окуу куралы.- Москва, 2000.
9. Кыргыз тилинин жазуу эрежелери: Жаңы редакциясы.- 2002.-32б.
10. Кыргыз Республикасынын мектептеринде предметтик билим берүүнүн Мамлекеттик стандарттары. –Бишкек, 2006.
11. Кыргыз тилинин жазуу эрежелери [Текст] соңку редакциясы -Бишкек. 2009. 32 б.
12. Ладыженская Т.А. Развитие речи. – М., «Дрофа» 1997.
13. Методика развития речи на уроках русского языка . Под ред. Проф. Т.А.Ладыженской. - М., «Просвещение» 1991.
14. Низовская И.А. “Сынчыл ойломду өстүрө турган окуу жана жазуу” программасынын сөздүгү [Текст]. –Бишкек, 2003.
15. Окуучулардын окуу жетишкендиктерин баалоо. Методикалык колдонмо/ Түзүүчүлөр: Р.Х.Шакиров, А.А.Буркитова, О.И.Дудкина. –Бишкек.: “Билим”, 2012.- 80 б.

16. Осмонкулов А. Эне тилин окутуунун тарыхынан.- Фрунзе: Мектеп, 1983.- 224 б.

17. Өмүралиев Б. Кыргыз тилинин синтаксисин окутуу. -Фрунзе, 1979.

Раимбекова М. Башталгыч класстарда синтаксистик материалдарды окутуу. – Бишкек, 2010.

18. Рысбаев С., Муратов А., Абдухамидова Б., Батыркулова А. Орто мектепте кыргыз тилин жана адабиятын окутуу технологиялары. Илимий-иликтөөлөрдүн жыйнагы. 1- чыгарылышы. – Бишкек, 2008. 208 б.

19. Сартбаев К. Кыргыз тилин окутуунун методикасы. -Фрунзе, 1978.

Азыркы кыргыз тили (Фонетика жана лексикология боюнча) боюнча сунуш кылынган курстук иштин темалары:

1. Кыргыз тилиндеги килемчилик, токуучулук кесиптерине байланыштуу лексика.

2. Кыргыз тилиндеги бакчылык, бакчачылык кесиптерине байланыштуу лексика.

3. Кыргыз тилиндеги табу жана эфемизмдер.

4. Кыргыз тилиндеги антонимдер.

5. Түп районундагы жер-суу аттарынын баяны.

6. Жети-өгүз районундагы жер-суу аттарынын баяны.

7. "Манас" эпосундагы социалдык-экономикалык терминология.

8. "Манас" эпосундагы согуштук терминология.

9. "Манас" эпосундагы диндик лексика.

10. "Манас" эпосундагы жер-суу аттары.

11. "Манас" эпосундагы антонимдер.

12. Революцияга чейинки акындар поэзиясындагы орус лексикасы.

13. Кыргыз көркөм адабиятындагы энчилүү аттардын коннотациясы (кошумча маанилери, түстөрү, боектору).

14. Сатира менен юмордогу экспрессивдүү лексиканын ролу (көркөм адабияттын материалы боюнча).

15. Эскирген сөздөр сатира менен ирониянын каражаты катарында (көркөм адабияттын материалында).

16. Кыргыз адабиятында историзмдер менен архаизмдердин көтөрүңкү маанайды берүүнүн каражаты катары колдонулушу.

17. Поэзиялык чыгармалардагы диалектизмдер жана алардын стилистикалык функциялары.

18. Кыргыз адабиятындагы башка тилдик лексика жана анын стилистикалык функциялары.

19. Кыргыз көркөм адабиятындагы неологизмдер (1980-2000-жылдардагы чыгармалар боюнча).

20. Кыргыз көркөм адабиятындагы индивидуалдык стилистикалык неологизмдер.

21. А.Токомбаевдин поэзиясындагы синонимдер.

22. А.Токомбаевдин драмалык чыгармаларынын лексикалык-стилистикалык катмарлары ("Өлбөстүн үрөнү" «Күндүн чыгышы» драмалары боюнча).
23. А.Токомбаевдин чыгармаларындагы троптор.
24. А.Токомбаевдин "Таң алдында" романынын эскирген сөздөр жана алардын стилистикалык функциялары.
25. Ж.Турусбековдун поэзиясындагы эскирген жана жаңы лексика.
26. Т.Сыдыкбековдун "Тоо арасында" романындагы фразеологизмдер жана алардын стилистикалык функциялары.
27. Шүкүрбековдун Р. сатиралык жана юмордук чыгармаларынын лексикалык, фразеологиялык катмарлары.
28. Ш. Абдырахмановдун "Дыйкандар" романындагы диалектизмдер.
29. Кыргыз тилинин фонетикалык системасына орус тилинин тийгизген таасири.
30. Кыргыз тилиндеги тыбыштардын позициялык өзгөрүүлөрү.
31. Кыргыз тилиндеги экзотизмдер жана варваризмдер.
32. Юдахиндин К.К."Кыргызча-орусча сөздүгүндөгү" сырттан кирген сөздөрдүн лингвостатистикасы.
33. Кыргыз тилиндеги аббревиатура жана аларды кыскартуунун жолдору (республикалык, областтык газеталардын материалы боюнча).
34. М.Макембаевдин чыгармаларындагы жаргондук-арготикалык лексика.
35. Поэзиялык чыгармалардагы оозеки сүйлөшүү лексикасы.
36. А.Осмоновдун поэзиясындагы антонимдер жана алардын стилистикалык функциялары.

Фонетика боюнча адабияттар:

1. Абдулдаев Э., Давлетов С., Турсунов А. Кыргыз тили. -Фрунзе: Мектеп. 1986.
2. Абдулдаев Э., Исаев Д. Кыргыз орфографиясынын эрежелери. -Фрунзе: Мектеп. 1986.
3. Абдулдаев Э. Азыркы кыргыз тили: Фонетика. Орфоэпия. Графика жана орфография. Лексикология жана фразеология. - Бишкек: Кыргызстан. 1998.
4. Азыркы кыргыз тилинин фонетикасы боюнча окуу методикалык колдонмо (түз. Н.Бейшекеев, Ж. Мамытов). - Фрунзе: КМУ, 1987.
5. Ахматов Т.К. Звуковой строй современного киргизского литературного языка: ч. 1-2-Фрунзе: Мектеп. 1969, 1971.
6. Ахматов Т., Мукамбаев Ж. Азыркы кыргыз тили: фонетика, лексика - Фрунзе: Мектеп, 1978.
7. Ахматов Т., Өмүралиева С. Кыргыз тили: фонетика, лексика. - Фрунзе: Мектеп, 1990.
8. Ахматов Т.К. Кыргыз адабий айтымынын негиздери. - Бишкек. 2000.

9. Батманов И.А., Бакинова Г., Яншансин Ю. Азыркы кыргыз тили: 1-бөлүм. -Фрунзе: Кыргызокуупедмамбас, 1956.
10. Батманов И. А. Киргизский язык и письменность до образования киргизской нации. формирование и развитие киргизской социалистической нации. - Фрунзе: Киргосиздат, 1957.
11. Батманов И.А. Современный киргизский язык. вып. 1. -Фрунзе, 1963.
12. Грамматика кыргызского литературного языка. Часть 1. Фонетика и морфология. -Фрунзе: Илим, 1987.
13. Давлетов С., Мукамбаев Ж., Турусбеков С. Кыргыз тилинин грамматикасы: 1-бөлүм. -Фрунзе: Мектеп, 1968.
14. Дыйканов К. Кыргыз тилиндеги үндүүлөр. 1959.
15. Дыйканов К., Кудайбергенов С., Яншансин Ю. Кыргыз жазуусунун тарыхынан. -Фрунзе: Кырмамбас, 1958.
16. Жалилов А. Азыркы кыргыз тили: 1-бөлүк. -Бишкек: "Кыргызстан-Сорос" фонду, 1996.
17. Карасаев Х.К. Кыргыз орфографиясынын тарыхынан. Тюркологические исследования: сб. статей посвященный 80-летию акад. К.К. Юдахина. -Фрунзе: Илим, 1970.
18. Кляшторный С.Г. Стелы золотого озера: К датировке енисейских рунических памятников. -Ленинград. отд., 1976.
19. Кыргыз адабий тилинин грамматикасы. 1-бөлүм: фонетика жана морфология. - Фрунзе: Илим, 1980.
20. Кыргыз ССРнин мамлекеттик тили жөнүндө Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасынын закону: -Фрунзе: 1989.
21. Лоукотка Ч. Развитие письма. -М.: ИЛ, 1951.
22. Малов С.Е. Памятники древнетюркской письменности. -М.-Л., 1951.
23. Мамытов Ж. Азыркы кыргыз тили: фонетика жана лексикология. -Бишкек: ЖЭКА, 1999.
24. Мураталиев М. Кыргыз адабий тилинин орфоэпиясынын маселелери. -Фрунзе: Илим, 1969.
25. Орузбаева Б.О. Кыргызский язык. Языки мира. Тюркские языки. -Бишкек: Кыргызстан, 1997.
26. Орузбаева Б.О., Токтоналиев К.Т. Исследование по фонетике кыргызского языка. Часть 2: единицы. -Бишкек: Илим, 1991.
27. Орхон-Енисей тексттери. -Фрунзе: Илим, 1982.
28. Плоских В.М., Кудайбергенов К. Ранние письменные документы. Известия АН Кирг. ССР, 1968, №4.
29. Сыдыков Ж.К. Фонетическая структура современного литературного языка и диалектов. -Фрунзе: Илим, 1990.
30. Тенишев Э. История кыргызского литературного языка (донациональный период). Древнекыргызский язык. -Бишкек: Кыргызстан, 1997.

31. Сыдыков С., Конкобаев К. Байыркы түрк жазуусу (XII-X кылымдар) -Бишкек: КТМУ, 2001.

32. Тыныстанов К. Проект новой орфографии киргизского литературного языка. -Фрунзе: Киргосиздат, 1934.

33. К. Тыныстанов. Об основных принципах построения киргизской орфографии. Кыргыз тили жана адабияты. -Каракол, 2000.

34. Шүкүров Д.Ш. Из истории киргизского языка. Кирфан СССР. Труды ИЯЛИ. Вып. III. –Фрунзе, 1952.

35. Эркебаев А. Малоизученные страницы истории киргизской литературы. -Бишкек: ЖЭКА, 1999.

36. Юнусалиев Б.М. Отражение диалектных особенностей в сонатах Молдо Нияза. Тюркологические исследования: Сб. статей, посвященный 80-летию акад. АН Кирг. ССР К.К. Юдахина. -Фрунзе: Илим, 1970.

Лексикалогия боюнча адабияттар:

1. Абдувалиев И. Профессиональная лексика в киргизском языке: Сравнительного-типологический анализ на материале конноспортивной лексики. -Бишкек, 2001.

2. Абдулдаев Э., Давлетов С., Иманов А., Турсунов А. Кыргыз тили. -Фрунзе: Мектеп, 1986.

3. Абдулдаев Э. Азыркы кыргыз тили. Фонетика. Орфоэпия. Графика жана орфография. Лексикалогия жана фразеология. -Бишкек: Кыргызстан, 1998.

4. Акылбекова З. Об арабских заимствованиях в киргизском языке. Материалы по общей тюркологии и дунгановедению. -Фрунзе: Илим, 1964.

5. Ахматов Т., Мукамбаев Ж. Азыркы кыргыз тили: фонетика, лексика. -Фрунзе: Мектеп, 1990.

6. Ахматов Т.К., Өмүралиева С. Кыргыз тили: фонетика, лексика. -Фрунзе: Мектеп, 1990.

7. Баскаков Н.А. Введение в изучение тюркских языков. -М: Высшая школа, 1962.

8. Батманов И.А., Бакинова Г., Яншансин Ю. Азыркы кыргыз тили: 1-бөлүм. -Фрунзе: Кыргыз окуу педмамбас, 1956.

9. Бейшекеев Н.М., Абдукаримовдун "Жашагым келет" романындагы диалектизмдер. Кыргыз тилинин грамматикасынын жана лексикасынын очерктери. -Фрунзе: Илим, 1965.

10. Бекжанова Р. Омонимдер жана көп маанилүү сөздөрдүн кээ бир өзгөчөлүктөрү жөнүндө. Кырг. ССР Ианын (лингвистика) -Фрунзе, 1964.

11. Бекназаров К. Кыргыз жазуучуларынын чыгармачылыгындагы диалектизмдер. -Фрунзе: Илим, 1987.

12. Давлетов С., Мукамбаев Ж., Турусбеков С. Кыргыз тилинин грамматикасы: 1-бөлүм. -Фрунзе: Мектеп, 1968.

14. Жалилов А. Эскирген омонимдер жана омонимдик түгөйлөр (Т.Сыдыкбековдун романдарынын материалдарынын негизинде). Кыргыз тил илими боюнча изилдөөлөр. -Фрунзе: Илим, 1987.

15. Жалилов А. Азыркы кыргыз тили: 1-бөлүк. -Бишкек: Кыргызстан-Сорос" фонду, 1996.
16. Жапаров Ш. Азыркы кыргыз тилиндеги синонимдер. -Фрунзе: Мектеп, 1971.
17. Кыргыз тилинин грамматикасынын жана лексикасынын очерктери: Фрунзе: Илим, 1965.
18. Кыргыз адабий тилинин стилдик түрлөрү. -Фрунзе: Илим, 1983.
19. Мамытов Ж. Кыргыз тилиндеги неологизмдер. -Фрунзе: Мектеп, 1966.
20. Мамытов Ж., Кулумбаева З. Азыркы кыргыз тили: лексикалогия. -Фрунзе: Мектеп, 1971.
21. Мамытов Ж. Көркөм адабияттагы диалектизмдер жөнүндө. Тюркологические исследования. -Фрунзе: Илим, 1986.
22. Мамытов Ж. Көркөм чыгарманын тили.: -Фрунзе: Мектеп, 1990.
23. Мамытов Ж. Азыркы кыргыз тили: Фонетика жана Лексикалогия. -Бишкек: ЖЭКА, 1999.
24. Мамытов Ж. Эскирген сөздөр менен диалектизмдердин лингвистикасы. -Каракол, 2002.
25. Мукамбаев Ж. Кыргыз диалектологиясы жана фразеология. -Бишкек: Кыргызстан, 1998.
26. Орузбаева Б. Кыргыз адабий тилинин жалпы элдик негизи жөнүндө. -Фрунзе: Илим, 1968.
27. Орузбаева Б.О. Кыргыз терминалогиясы. -Фрунзе: Мектеп, 1983.
28. Орузбаева Б.О. Киргизский язык. Языки мира. Тюркские языки. -Бишкек: Кыргызстан, 1997.
29. Омоналиева Г.А. Арабизма в химической терминалогии. Кыргыз тили: кечээ, бүгүн жана эртең. -Бишкек, 2000, 413-423-беттер.
30. Осмонова Ж. Кыргыз тилиндеги идиомалар. -Фрунзе: Мектеп, 1972.
31. Өмүралиева С., Сапарбаев А. Кыргыз тилинин лексикологиясы жана фразеологиясы. -Бишкек: "Кыргызстан -Сорос" фонду, 1997.
32. Өмүралиева С., Кыргыз тили. Лексика. -Бишкек, 2001.
33. Сартбаев К.К. Тил илиминин масалелери. -Фрунзе: Илим, 1987.
34. Суранчиева Б. Кыргыз тилиндеги синонимдердин пайда болуу булактары. Кыргыз тилинин грамматикасынын жана лексикасынын очерктери. -Фрунзе: Илим, 1965.
35. Сыдыков С. Монгольского -тюркские языковые параллели. -Фрунзе: Илим, 1983.
36. Сыдыков С., Мусева С., Дыйканова Ч., Толубаев М. Кыргыз тилинин тарыхый лексикасынын очерктери. -Бишкек: Илим, 1991.
37. Усубалиев Б. Антонимдер жана аларды окутуу. -Фрунзе: Мектеп, 1987.

38. Эгембердиев Р.Э. Фразеологизмдердин составын аныктоо. Проблемы терминологии и грамматическая структура киргизского языка. Сборник научных трудов. - Фрунзе: КГУ, 1983.

39. Юнусалиев Б.М. Киргизская лексикология. -Фрунзе: Киргиздат, 1959.

40. Юнусалиев Б.М. Заметки по истории киргизского языка. Очерки грамматики и лексики киргизского языка. - Фрунзе: Илим, 1965.

41. Юнусалиев Б. М. Тандалган эмгектер. - Фрунзе: Илим, 1985.

Сөздүктөр

1. Абдулдаев Э. Сейдакматов К. Кыргыз тилинин фразеологиялык сөздүгү. -Фрунзе: Мектеп, 1990.

2. Древнетюркский словарь. -Л.:Наука. Ленинг.отд., 1969.

3. Жапаров Ш., Сейдакматов К. Кыргыз тилинин синонимдер сөздүгү. -Фрунзе: Илим, 1984.

4. Карасаев К., Батманов И. Кыскача орусча-кыргызчы сөздүк. - Фрунзе-Казан: Кырмамбас, 1938.

5. Карасаев Х., Шукүров Ж., Юдахин К. К. Орусча-кыргызча сөздүк. Проф. К.К.Юдахиндин редакциясы астында. -М.: ОГИЗ, 1944.

6. Карасаев Х. Кыргыз тилинин орфографиялык сөздүгү. -Фрунзе: Мектеп, 1966.

7. Карасаев Х.К. Орфографиялык сөздүк. -Фрунзе: Мектеп, 1969, 1973, 1987.

8. Карасаев Х. Накыл сөздөр (тил казынасынан баян).- Фрунзе: Кыргызстан? 1982.

9. Карасаев Х.К. Орфографиялык сөздүк. -Фрунзе: КСЕнин башкы редакциясы, 1983.

10. Карасаев Х. К. өздөштүрүлгөн сөздөр. Сөздүк. –Фрунзе: КСЕнин башкы редакциясы, 1986.

11. Карасаев Х.К. Накыл сөздөр (Тил казынасынан баян) Экинчи китеп.- Фрунзе :Кыргызстан, 1987.

12. Карасаев Х.К. Накыл сөздөр. -Бишкек. "Кыргызстан -Сорос" фонду, 1995.

13. Карасаев Х.К. Камус Наама. -Бишкек: ШАМ, 1996.

14. Кыргыз тилинин түшүндүрмө сөздүгү. -Фрунзе: Мектеп, 1969.

15. Кыргыз тилинин түшүндүрмө сөздүгү. –Фрунзе: Мектеп, 1984.

16. Кыргыз тилинин омонимдер сөздүгү. -Фрунзе: Илим, 1988.

17. Мочоев Ж. Арабизмы в киргизском языке: Этимологический словарь. Под.ред. докт. филол. проф. Фавваз Аль-Дехара и докт. фил. проф. Ахматалиева. -Бишкек, 1998-226-б.

18. Мукамбаев Ж. Кыргыз тилинин диалектологиялык сөздүгү. -Фрунзе: КСЕнин башкы редакциясы. - Фрунзе: Илим, 1976.

19. Мукамбаев Ж., Осмонкулов А. Кыргыз тилинин морфемалык сөздүгү. -Фрунзе: Мектеп, 1978.

20. Орусча-кыргызча сөздүк. Кырг. ССР Ианын академиги проф. К.К.Юдахиндин редакциясы астында. -М.: Чет жана улут сөздүктөрүнүн мамлекеттик басмасы, 1957.

21.Орусча-кыргызча сөздүк. Академик Б.О.Орузбаеванын редакциялоосу менен. -Фрунзе: КСЕнин башкы редакциясы, 1988.

22. Радлов В.В.Опыт словаря тюркских наречий. -С.-Петербург, 1893-1911.

23. Сейдакматов К. Кыргыз тилинин кыскача этимологиялык сөздүгү .-Фрунзе: Илим, 1988.

24. Сөздүк -спрочник. Түз. Абалбеков К.,Осмонкулов А. Профессор Х.К.Карасаевдин жалпы редакциясы астында. -Фрунзе: Мектеп, 1971.

25. Хмельницкая Н. ,Биялиев А. Русско-киргизский фразеологический словарь. -Фрунзе: Мектеп, 1977.

26. Шүкүров Ж., Яншансин Ю. Орусча-кыргызча сөздүк. - Фрунзе, 1955, 1964, 1975.

27. Юдахин К.К,Кыргызча -орусча сөздүк. -М.: Чет жана улут сөздүктөрүнүн мамлекеттик басмасы, 1940.

Азыркы кыргыз тилинин морфология курсу боюнча сунуш кылынуучу курстук иштердин темалары:

1. Грамматикалык маани жана грамматикалык форма.
2. Сөздүн морфологиялык бөлүктөрү.
3. Мүчөлөрдүн функциясына карай бөлүнүшү.
4. Сөз жасоо.
5. Татаал сөздөр алардын жазылышы.
6. Зат атооч анын грамматикалык белгилери.
7. Зат атоочтун таандык категориясы.
8. Зат атоочтун жөндөмө категориясы.
9. Жөндөлүштүн типтери..
10. Зат атоочтун жасалышы.
11. Сын атооч, анын грамматикалык белгилери.
12. Сын атоочтун жасалышы.
13. Сын атоочтун даражалары.
14. Заттанган сын атоочтор.
15. Сан атооч, анын грамматикалык белгилери
16. Сан атоочтун негизи топтору.
17. Ат атооч, анын жөндөлүшүндүндөгү өзгөчөлүктөр.
18. Ат атоочтун түрлөрү.
19. Этиш, анын жасалыш.
20. Этиштин мамиле категориясы.
21. Этиштин чак категориясы.
22. Этиштин ыңгайлары.
23. Атоочтуктар.

24. Чакчылдар.
25. Кыймыл атоочтор.
26. Тактооч, анын жасалышы.
27. Тактооч, анын маанисине карай бөлүнүшү.
28. Ыкташуу байланышы ("Манас" эпосунун варианты боюнча)
29. Атоочтук баяндоочтор ("Манас" эпосунун варианты боюнча)
30. Чакчылдар, аны уюштуруучу каражаттар.
31. Киринди сөз жана киринди сөз тизмектери.
32. Тилдин грамматикалык системасы.
33. Этиштин атоочтук формасы.
34. Кызматчы сөздөр.

Азыркы кыргыз тилинин морфология курсунда курстук иште колдонулуучу илимий адабияттар.

1. Абдувалиев И., Садыков Т. Азыркы кыргыз тили: морфология, -Бишкек, 1997.
2. Абдулдаев Э. Кыргыз тили. -Фрунзе, 1986.
3. Давлетов С., Кудайбергенов Азыркы кыргыз тили: морфология. -Фрунзе, 1980.
4. Дыйканов К. Кыргыз тилинин таблицалары. -Фрунзе, 1971.
5. Кыргыз адабий тилинин грамматикасы. Морфология. -Фрунзе, 1964.
6. Кыргыз тилинин түшүндүрмө сөздүгү. -Ф., 1966.
7. Кыргыз адабий тилинин грамматикасы .1-бөлүм. Фонетика жана морфология. -Фрунзе, 1980.
8. Мукамбаев Ж., Осмонкулов А. Кыргыз тилинин морфемалык сөздүгү. -Фрунзе, 1979.
9. Кудайбергенов С. Кыргыз тилиндеги этишти жасоочу кээ бир мүчөлөр. -Фрунзе, 1966.
10. Кудайбергенов С. Кыргыз тилиндеги этиштин жасалышы. -Фрунзе, 1979.
11. Кудайбергенов С. Тактооч жөнүндө.
12. Орузбаева Б. Ө. Лингвистикалык терминдердин орусча-кыргызча сөздүгү.
13. Орузбаева Б.Ө. Словообразование в киргизском языке. -Фрунзе, 1964.
14. Орузбаева Б.Ө. Сөз курамы. -Бишкек, 2000.
15. Орузбаева Б.Ө. Глагол как часть речи. -Ф., 1965.
16. Садыков Т. Проблемы моделирование тюркской морфологии. -Фрунзе, 1977.
17. Садыков Т. Основы кыргызской фонологии и морфологии. -Бишкек, 1992.
18. Турсунов А. Кыргыз тилиндеги грамматикалык жөндөмөлөр. -Фрунзе, 1965.

19.Турсунов А.Кыргыз тилиндеги этиштин келер чагы менен учур чагы. -Фрунзе, 1959.

20. Изерба А.М.Очерки посравнительной морфологии тюркских языков. -Л., 1987.

21. Изебра А.М.Очерки посравнительной морфологии тюркских языков. -Л., 1981.

22. Шүкүров Ж.Кыргыз тилиндеги татаал сөздөр. -Фрунзе, 1965.

Азыркы кыргыз тилинин синтаксис курсу боюнча сунуш кылынуучу курстук иштердин темалары:

1. Этиштик сөз айкаштары.
2. Атоочтук сөз айкаштары.
3. Жандоочтор аркылуу байланышкан сөз айкаштары.
4. Этиштик баяндоочтун сүйлөм ээсин ээрчиши.
5. Атоочтук баяндоочтун сүйлөм ээсин ээрчиши.
6. Ыкташуу байланышы.
7. Атоочтук башкаруу.
8. Таандык байланыш.
9. Этиштик башкаруу.
10. Жай сүйлөм жана анын маанилери.
11. Суроолуу сүйлөм.
12. Илептүү сүйлөм жана анын маанилери.
13. Белгилүү бир адабий чыгармадагы (мисал "Тарых эстелиги" романындагы) суроолуу сүйлөмдөр жана алардын түрлөрү, маанилери.
14. Белгилүү бир адабий чыгармадагы суроолуу сүйлөмдөрдөгү сөздөрдүн орун тартиби.
15. Белгилүү бир адабий чыгармадагы илептүү сүйлөмдөр жана алардын маанилери.
16. Белгилүү бир адабий чыгармадагы илептүү сүйлөмдөрдөгү сөздөрдүн орун тартиби.
- 17.Тигил же бул прозалык чыгарманын үзүндүсүндөгү сөз айкаштарына талдоо жүргүзүү бул теманы бир нечеге бөлүүгө болот).
- 18.Сүйлөмдүн тутумдаш ээси.
- 20.Атоочтук баяндоочтор.
- 21.Белгилүү бир адабий чыгармадагы сүйлөм ээсине талдоо жүргүзүү.
- 22.Белгилүү бир адабий чыгармадагы баяндоочко (анын милдетин аткаруучу сөздөр,грамматикалык түзүлүшү, маанилери ж.б.)синтаксистик талдоо жүргүзүү.
23. Белгилүү бир адабий чыгармадагы аныктоочко талдоо жүргүзүү.
24. Кошумча мүчө жана анын түрлөрү.
25. Сүйлөм тутумунда аныктоочтун аныкталгычка карата алган орду.
26. Белгилүү бир адабий чыгармадагы аныктоочтун аныкталгычка карата алган ордуна талдоо жүргүзүү.

27. Тике толуктооч.
28. Кыйыр толуктооч.
29. Сүйлөм тутумунда толуктоочтун башкаруучу сөзгө карата алган орду.
30. Белгилүү бир адабий чыгармадагы толуктоочтун башкаруучу сөзгө карата алган ордуна талдоо жүргүзүү.
31. Толуктоочтун грамматикалык түзүлүшү.
32. Барыш, жатыш, чыгыш жөндөмөлөрүндөгү толуктоочтун маанилери.
33. Сүйлөм мүчөлөрүнүн системасында бышыктоочтун алган орду.
34. Мезгил бышыктооч.
35. Белгилүү бир адабий чыгармадагы бышыктоочтун багындыруучу сөзгө карата алган ордуна талдоо жүргүзүү.
36. Орун бышыктооч.
37. Себеп бышыктооч.
38. Максат бышыктооч.
39. Белгилүү бир адабий чыгармадагы себеп, максат, сыпат бышыктоочтор.
40. Сыпат бышыктооч.
41. Сан өлчөм бышыктооч.
42. Сүйлөм тутумунда бышыктоочтун багындыруучу сөзгө карата алган орду.
43. Белгилүү бир адабий чыгармадагы бышыктоочтун орун тартибине талдоо жүргүзүү.
44. Бышыктоочтун грамматикалык түзүлүшү.
45. Белгилүү бир адабий чыгармадагы бышыктоочтун грамматикалык түзүлүшүнө талдоо жүргүзүү.
46. Бир өңчөй жана бир өңчөй эмес аныктоочтор.
47. Сүйлөмдүн бир өңчөй мүчөлөрү.
48. Белгилүү бир адабий чыгармадагы бир өңчөй мүчөлөргө талдоо жүргүзүү.
49. Бир өңчөй мүчөлүү сүйлөмдөгү жалпылагыч сөз жана алардын стилдик колдонулушу.
50. Обочолонгон аныктооч.
51. Обочолонгон толуктооч.
52. Обочолонгон бышыктооч.
53. Логикалык басым жана инверция.
54. Кыргыз тилиндеги сүйлөмдөрдөгү сөздөрдүн грамматикалык мүнөздөмөсү.
55. Бир составдуу сүйлөмдөрдүн грамматикалык мүнөздөмөсү.
56. Белгилүү бир адабий чыгармадагы кемтик сүйлөмгө талдоо жүргүзүү.
57. Атама сүйлөм.

58. Грамматикалык ээси жок сүйлөмдөр.
59. Бир составдуу сүйлөмдөрдөгү сөздөрдүн орун тартиби.
60. Каратма сөз.
61. Белгилүү, бир адабий чыгармадагы каратма сөздөргө талдоо жүргүзүү.
62. Киринди сөз.
63. Белгилүү бир адабий чыгармадагы киринди сөзгө талдоо жүргүзүү.
64. Грамматикалык жактан сүйлөмгө мүчө боло албаган сөздөрдүн сүйлөм тутумунда алган орду.
65. Кошмо сүйлөм түзүлүшүндөгү макалдар, алардын синтаксистик компоненттеринин маанилери.
66. Белгилүү, бир адабий чыгармадагы байламталуу жөнөкөй кошмо сүйлөмдөргө талдоо жүргүзүү.
67. Мезгил багыныңкы сүйлөм.
68. Шарттуу багыныңкы сүйлөм.
69. Себеп жана максат багыныңкы сүйлөмдөр.
70. Өлчөм жана салыштырма багыныңкы сүйлөмдөр.
71. Белгилүү бир адабий чыгармадагы аралаш кошмо сүйлөмдөргө талдоо жүргүзүү.
72. Көп багыныңкылуу кошмо сүйлөмдөр.
73. Көп маанилүү багыныңкылуу сүйлөмдөр.
74. Белгилүү бир адабий чыгармадагы себеп жана шарттуу багыныңкы сүйлөмдөр.
75. Кыргыз тилиндеги алкыш сөздөр.
76. Кесипти билдирүүчү сөз жасоочу мүчөлөр (К.Юдахиндин "Кыргызча-орусча сөздүгү" боюнча).
77. Кыргыз тилиндеги каргыш сөздөр.

Азыркы кыргыз тилинин синтаксиси боюнча курстук иште колдонуулучу илимий адабияттар:

1. Абдулдаев Э, Давлетов С, Иманов А, Турсунов А. Кыргыз тили. -Фрунзе: "Мектеп", 1976.
2. Абдуллаев Э., Турсунов А. Кыргыз тили. -Фрунзе: "Мектеп", 1985.
3. Абдуллаев Э. Иманов А. Кыргыз тили. -Фрунзе: "Мектеп," 1996.
4. Абдыкул Ж. Синтаксический строй кыргызского языка. –Бишкек: "Мектеп", 1992.
5. Батманов И.А. Способы выражения синтаксических отношений в киргизском языке. -Фрунзе, 1940.
6. Гапаров С. Макал ылакаптардагы карама-каршы багынычсыз татаал сүйлөмдөр жана өзгөчөлүктөрү. -Фрунзе, 1977.
7. Гапаров С. Кыргыз эл макал ылакаптарынын синтаксистик түзүлүшү. -Фрунзе: "Мектеп", 1979.

8. Жапаров А. Главные члены предложения в современном кыргызском языке. -Фрунзе: "Мектеп", 1979.
9. Жапаров А. Кыргыз тилинин синтаксиси. -Фрунзе: "Мектеп", 1979.
10. Ибрагимов С. Структурно-вероятностный анализ синтаксических отношений кыргызского языка и их функционирования в речи. -Бишкек: 1994.
- 11.Иманов А. Эки составдуу жөнөкөй сүйлөмдөрдөгү орун тартиби. -Фрунзе: "Мектеп" ,1976.
- 12.Иманов А. Кыргыз тили. -Фрунзе:"Мектеп",1990.
13. Иманов А.Кыргыз тилинин синтаксиси.-Бишкек,УИА,1995.
14. Мураталиев М., Тойчубекова Б. Кыргыз адабий тилинин синтаксисттик курулушунун совет доорунда өнүгүшү. -Фрунзе: "Илим", 1987.
15. Мураталиев М., Турсунов А. Кыргыз тилиндеги сүйлөм мүчөлөрү. -Фрунзе: 1961.
16. Койлубаева А, Азыркы кыргыз адабий тилиндеги каратма сөздөрдүн грамматикалык табияты. - Каракол, 1997.
17. Сартбаев К.К.Кыргыз кыргыз тилиндеги кошмо сүйлөмдүн синтаксиси, -Фрунзе, 1957.
- 18.Тойчубекова Б. Азыркы кыргыз тилиндеги бир составдуу жана кемтик сүйлөмдөр. -Фрунзе: "Илим", 1983.
- 19.Турсунов А. Кыргыз тилиндеги сөз айкашы, -Фрунзе: "Илим",1976.
- 20.Турсунов А. Кыргыз тилиндеги этиштик сөз айкаштары, - Фрунзе: "Илим", 1978.

Тиркеме №1

Курстук иш планы

Тема: Башталгыч класстарда кыргыз тилинен жазуу иштерин жүргүзүү

План:

1. Киришүү.
2. Башталгыч класстарда кыргыз тил сабагын өткөрүүнүн календарлык планы.
3. Жазуу иштеринин түрлөрү.
4. Жазуу иштерин текшерүүнүн жолдору.
5. Каталардын үстүндө окуучулардын өзүнчө иштеши.
6. Корутунду.
7. Пайдаланылган адабияттар.

Тиркеме №2

Титулдук барактын үлгүсү
Биринчи бети

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ

К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университетинин
колледжи

Абдылдаева Айдана

Курстук иш

Тема: Башталгыч класстарда кыргыз тилинен жазуу иштерин жүргүзүү

Илимий жетекчи: п.и.к., доцент Курманалиева Ч.А.

Каракол-2019

Курстук иш планы

Тема: Кошмо сүйлөм түзүлүшүндөгү табышмактар.

Киришүү.

1-глава. Табышмактардагы тең байланыштагы кошмо сүйлөмдөр.

Байламталуу тең байланыштагы кошмо сүйлөм тибиндеги табышмактар.

Байламтасыз кошмо сүйлөм түзүлүшүндөгү табышмактар.

2-глава. Табышмактардагы багыныңкы байланыштагы кошмо сүйлөмдөр.

1. Шарттуу багыныңкы кошмо сүйлөм түзүлүшүндөгү табышмактар.

2. Мезгил багыныңкы кошмо сүйлөм тибиндеги табышмактар.

3. Табышмактарды карама-каршы багыныңкы кошмо сүйлөмдөр.

4. Себеп багыныңкы кошмо сүйлөм түзүлүшүндөгү табышмактар.

5. Сыпат багыныңкы кошмо сүйлөм тибиндеги табышмактар.

Корутунду

Колдонулган адабияттар.

Титулдук барактын үлгүсү

Биринчи бети

Кыргыз республикасынын Билим берүү министрлиги
К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университети

Филология факультети

Кыргыз тил илими кафедрасы

Асакеева Уулкан Саадановна

Курстук иш

Тема: Кошмо сүйлөм түзүлүшүндөгү табышмактар

Илимий жетекчи: ф.и.к., доцент А.Койлубаева

Каракол-2019

Койлубаева А.
Курманалиева Ч.
Мусаева А.А.

КУРСТУК ИШ ЖАЗГАН СТУДЕНТТЕРГЕ УСУЛДУК КОЛДОНМО

(Жогорку окуу жайларынын филология факультетинин кыргыз тили жана адабияты адистиги, педагогикалык колледжин башталгыч класстарда окутуу адистиги боюнча окуган (күндүзгү, сырттан студенттер үчүн)

Редактор: Осмонова Ж.

Тех. Редактор: Оторбаева С.

Корректор: Анапияева А.

Компьютердик калыпка салган: Оторбаева С.

К.Тыныстанов атындагы БМУнун

Полиграфиялык комплексинде басылды.

Нускасы даана

Тел: 2-77-16

**Койлубаева А.К., Курманалиева Ч.А.,
Мусаева А.А.**

**Курстук иш жазган студенттерге
усулдук көрсөтмө**

Тех. редактор: Жакыпова Ч.А.
Компьютерге калыпка салган: Жумашева Ж.Ж.

К.Тыныстанов атындагы БМУнун
полиграфиялык комплексинде басылды
Заказ 506 Тираж 25.
Тел.: 52696

